

ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลางชาวไทย
ในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย

อรวรรณ รัตมี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์

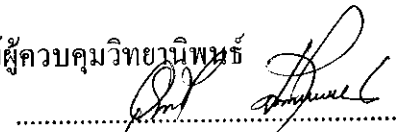
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

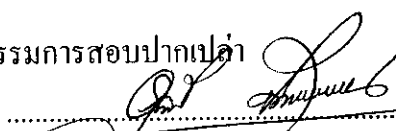
พฤษภาคม 2547

ISBN 974-383-576-8

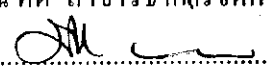
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อรวรรณ รัชมี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ดร. อุทิศ ศิริวรรณ)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วุฒิชชาติ สุนทรสมัย)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ดร. อุทิศ ศิริวรรณ)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วุฒิชชาติ สุนทรสมัย)
.....กรรมการ
(ดร. สุริยัน นันทศักดิ์)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ทศนีย์ ทานตวนิช)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)
วันที่...๕...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ.2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.อุทิศ ศิริวรรณ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วุฒิชัย สุนทรสมัย กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล ศรีวะรัมย์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เชาวลิตร และ ดร.ญาณกร แสงวรรณกุล ที่กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ของบริษัทที่ได้รับคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอื้อนนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

อรวรรณ รัชมี

44923501: สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ กอ.ม (การจัดการมหาบัณฑิต)

คำสำคัญ: วัฒนธรรมองค์กรข้ามชาติ / ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลาง

อรรณณ รัชมี: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลางชาวไทยในบริษัทข้ามชาติสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย (THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE CULTURE AND LEADERSHIP STYLES OF THAI MIDDLE MANAGERS IN KOREAN MULTINATIONAL CORPORATION'S COMPANY IN THE EASTERN REGION OF THAILAND) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: อุทิศ ศิริวรรณ, DIBA., วุฒิชชาติ สุนทรสมัย, DBA., 116 หน้า. ปี 2547. ISBN 974-383-576-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลางชาวไทยในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลีที่ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือผู้บริหารระดับกลางชาวไทยในองค์กรข้ามชาติสาธารณรัฐเกาหลี จำนวน 229 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ แบบสอบถามการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรและภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลาง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความสัมพันธ์

ผลการศึกษารูปได้ ดังนี้

1. การรับรู้ของผู้บริหารระดับกลางชาวไทยในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลีเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร พบว่าวัฒนธรรมองค์กร เป็นค่านิยมการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ส่วนตัวมีคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับดีมาก และเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ค่านิยมความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร และค่านิยมการนับถือผู้อาวุโส ตามลำดับ
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลาง พบว่าภาวะผู้นำแบบผู้คุมกฎ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบผู้ยอมความ และภาวะผู้นำแบบผู้คุมงาน ตามลำดับ
3. ภาวะผู้นำแบบผู้คุมกฎมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์กรในด้านค่านิยมการจ้างงานตลอดชีวิตและ ค่านิยมการทำงานหนัก ($r = 0.921, 0.412$) ตามลำดับ ภาวะผู้นำแบบผู้คุมงาน มีความสัมพันธ์กับค่านิยมการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ส่วนตัว ($r = 0.406$) ภาวะผู้นำแบบผู้คุมงาน มีความสัมพันธ์กับ ค่านิยมการนับถือผู้อาวุโส และ ค่านิยมความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร ($r = 0.901, 0.320$) ตามลำดับ และภาวะผู้นำแบบผู้ยอมความมีความสัมพันธ์กับค่านิยมการยกย่องเพศชาย ($r = 0.864$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

44923501: MAJOR: HUMAN RESOURCE MANAGEMENT; MM. (HUMAN RESOURCE MANAGEMENT)

KEYWORDS: CORPORATE CULTURE, LEADERSHIP STYLES, THAI MIDDLE MANAGERS

ORAWAN RUTSAMEE: THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE CULTURE AND LEADERSHIP STYLES OF THAI MIDDLE MANAGERS IN KOREAN MULTINATIONAL CORPORATION IN THE EASTERN REGION OF THAILAND. THESIS ADVISORS: UTHIS SIRIVUN, DIBA., AND VUITICHAT SOONTHONSMAI, DBA., 116 P. 2004. ISBN 974-383-576-8

The purposes of this study were to determine the relationship between corporate culture and leadership styles of the Thai middle-range managers of the South Korean Multinational corporation in the Eastern region of Thailand. The sample used in this study consisted of 229 Thai middle-rang managers who work in oversea South Korean companies in the Eastern region of Thailand. The instrument implemented in collecting the data was a set of five-level rating scale questionnaires. The data were analyzed using descriptive statistics and multiple regressions.

The results revealed that the corporate culture of the Thai middle-range managers were described as following; interpersonal relationship, sense of belonging and seniority, respectively.

The leadership styles were described as following; bureaucrat, compromiser and autocrat.

Correlation showed the relationship between corporate culture and leadership styles as following; bureaucrat was related to long term employment and hard working ($r = 0.921, 0.412$), benevolent autocrat was related to interpersonal relationship ($r = 0.406$), autocrat was related to seniority and sense of belonging ($r = 0.901, 0.320$) and compromiser was related to muscularity ($r = 0.864$) with statistical significance ($p < 0.01$)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
คำถามการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์.....	9
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร.....	13
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการองค์กรระหว่างประเทศ (International Corporations).....	28
แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมการทำงานที่พบในองค์กรระหว่างประเทศ.....	30
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารองค์กรแบบสาธารณรัฐเกาหลี.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลี	
ในเขตภาคตะวันออกของประเทศไทย.....	42
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมสังคมไทย.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการศึกษาค้นคว้า.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	55
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.	57
4 ผลการวิจัย.....	58
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	83
ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป.....	84
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก	92
ภาคผนวก ข.....	96
ภาคผนวก ค.....	103
ภาคผนวก ง.....	109
ภาคผนวก จ.....	111
ภาคผนวก ฉ.....	114
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	116

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบกลับ.....	53
2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารระดับกลาง จำแนกตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร.....	59
3 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารระดับกลาง กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาด.....	59
4 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการรับรู้ของผู้บริหารระดับกลางที่มีต่อวัฒนธรรมองค์กรในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลี.....	60
5 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการรับรู้ของผู้บริหารระดับกลางที่มีต่อวัฒนธรรมด้านค่านิยมความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลี.....	61
6 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการรับรู้ของผู้บริหารระดับกลางที่มีต่อวัฒนธรรมด้านค่านิยมการนับถือผู้อาวุโสในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลี.....	62
7 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการรับรู้ของผู้บริหารระดับกลางที่มีต่อวัฒนธรรมด้านค่านิยมการทำงานหนักในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลี.....	63
8 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการรับรู้ของผู้บริหารระดับกลางที่มีต่อวัฒนธรรมด้านค่านิยมการจ้างงานตลอดชีวิตในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลี.....	64
9 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การรับรู้ของผู้บริหารระดับกลางที่มีต่อวัฒนธรรมด้านค่านิยมการยกย่องเพศชายในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลี.....	65
10 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการรับรู้ของผู้บริหารระดับกลางที่มีต่อวัฒนธรรมด้านค่านิยมการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ส่วนตัวในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลี.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของคะแนนภาวะผู้นำ ของผู้บริหารระดับกลาง.....	67
12 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำแบบผู้คุมกฎ รายชื่อของผู้บริหารระดับกลาง.....	68
13 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำแบบผู้บุกงาน รายชื่อของผู้บริหารระดับกลาง.....	69
14 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำแบบผู้คุมงาน รายชื่อของผู้บริหารระดับกลาง.....	70
15 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำแบบ ผู้ยอมความของผู้บริหารระดับกลาง.....	71
16 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลาง.....	72
17 แสดงค่าอำนาจจำแนก (Discriminant power) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์ ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลางชาวไทยในบริษัท ข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลีที่ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกของประเทศไทย.....	104
18 แสดงค่าอำนาจจำแนก (Discriminant power) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์ ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลางชาวไทยในบริษัท ข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลีที่ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกของประเทศไทย.....	105
19 แสดงค่าอัตราส่วนความตรงตามเนื้อหา Content Validity Ratio ของแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลาง ชาวไทยในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลีที่ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออก ของประเทศไทย.....	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20 แสดงค่าอัตราส่วนความตรงตามเนื้อหา Content Validity Ratio ของแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลาง ชาวไทยในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลีที่ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกของ ประเทศไทย.....	107
21 แสดงค่าอัตราส่วนความตรงตามเนื้อหา Content Validity Ratio ของแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลาง ชาวไทยในบริษัทข้ามชาติของสาธารณรัฐเกาหลีที่ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออก ของประเทศไทย.....	108

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิด.....	9
2 ทฤษฎี 3 มิติ ของเรดคิน.....	22
3 ผู้นำพื้นฐาน 4 รูปแบบของเรดคิน.....	23
4 รูปแบบภาวะผู้นำ 8 รูปแบบของเรดคิน แผนภูมิแบบผู้นำที่มีประสิทธิผลสูง 4 แบบ และแบบที่มีประสิทธิผลต่ำ 4 แบบ.....	25
5 กรอบแนวคิด ศาสนา และปรัชญาที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมการทำงาน.....	31
6 การลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น.....	52
7 คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ของผู้บริหารระดับกลางชาวไทยในบริษัทข้ามชาติสาธารณรัฐ เกาหลีเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรโดยรวม.....	112
8 ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลางชาวไทยในบริษัทข้ามชาติของ สาธารณรัฐเกาหลี.....	113